

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор філії «Жмеринське лісове господарство»
ДП «Ліси України»
Олег ПЕТРЕНКО
_____ 2024 року

**Звіт для громадськості
по моніторингу господарської діяльності і ОЦЗ
філії «Жмеринське лісове господарство»
ДП «Ліси України»
за 2023 рік**

м.Жмеринка – 2024 рік

1. Загальна характеристика філії

Директор	ПЕТРЕНКО Олег Анатолійович
Адреса філії	23100, Вінницька область, м. Жмеринка, вул. Барляєва, 31
E-mail:	gl-forester@ukr.net
Тел:	04332-5-02-50
Факс:	04332-5-02-50

Згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України від 27.09.2021 року № 337 до Жмеринського лісгоспу приєднаний Могилів-Подільський лісгосп.

Наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 28.10.2022 р. № 868 «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЖМЕРИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» прийнято рішення припинити ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЖМЕРИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», шляхом реорганізації, а саме – приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ».

Коротка історія створення лісгоспів:

Жмеринський лісгосп був організований в 1929 році на базі Гніванського укрупненого лісництва загальною площею 13630 га, в склад якого входило 5 лісництв (Гніванське, Почапинецьке, Межирівське, Жмеринське та Чернятинське). Крім того в склад лісгоспу були включені Барське, Ялтушківське та Копайгородське лісництва загальною площею 9154 га, які входили в склад Барського укрупненого лісництва та частину Ярошинського лісництва площею 2835 га.

Таким чином, загальна площа лісгоспу на той час становила 25619 га. В складі лісгоспу було дев'ять лісництв.

В результаті подальших змін та реорганізацій лісництв, загальна площа лісгоспу зменшилась до 21830 га, а кількість лісництв скоротилась до семи. При цьому, на базі Почапинецького та Межирівського лісництв, створено Людавське лісництво, а до Жмеринського лісництва приєднано Чернятинське.

Дані лісовпорядкування до 1929 року не збереглися, хоча відомо що лісовпорядкування приватних лісів проводилось в межах окремих володінь по укрупнених планах, під спостереженням, так званих, лісоохоронних комітетів.

Перше, після 1917 року лісовпорядкування проведене в 1923 році в лісових дачах бувшого Гніванського укрупненого лісництва з наступною ревізією в 1929 році. Частина лісових дач колишнього Барського укрупненого лісництва була лісовпорядкована в 1926 році. Матеріали цих лісовпорядних робіт не збереглися.

Після Другої Світової війни лісовпорядкування проводилося в 1948 році. В 1960-1961 рр. лісовпорядні роботи проводились 3-ю Київською експедицією Українського тресту ВО „Ліспроєкт”.

Наступні лісовпорядні роботи проводились в 1970, 1980, 1990, 2001, 2011 роках Українською аерофотолісовпорядною експедицією Українського лісовпорядного підприємства ВО „Ліспроєкт” проведено у відповідності з вимогами діючої лісовпорядної інструкції за I розрядом і лісовпорядкування Українською лісовпорядною експедицією Українського лісовпорядного підприємства ВО „Ліспроєкт”.

В архівах збереглися такі матеріали цих робіт: проекти організації та розвитку лісового господарства, планшети та таксаційні описи.

Могилів-Подільський лісгосп був організований в 1928 році на базі Могилів-Подільського, Моївського, Ярошенського лісництв, які були організовані із приватних лісів.

В 1934 році він був розділений на Могилів-Подільський та Шаргородський лісгосп. В 1940 році Шаргородський лісгосп був приєднаний до Могилів-Подільського лісгоспу за винятком Ярошенського лісництва.

В 1960 році лісгосп, згідно постанови РМ УРСР № 1834 від 30 листопада 1959 року був реорганізований в лісгоспзаг.

За період з 1960-1970 роки лісгоспзаг передав 1121 га земель іншим користувачам, в основному, ново організованій Ямпільській ЛМС. Площа лісгоспзагу на початок 1970 року становила 22271,0 га. За проектний період 1970-1980 рр. на основі відповідних розпоряджень було передано 43,0 га земель і прийнято 24,0 га. Таким чином на початок 1980 року загальна площа становила 22252,0 га.

Після 1917 року в Могилів-Подільському лісгоспі перше впорядкування лісів проведено в 1923-1926 роках.

Початок вивчення лісового фонду, який належав лісгоспу відноситься до 1948 року. Наступні лісовпорядні роботи проводились в 1960 р., 1970 р., 1980 р., 1990, 2001, 2011 роках.

В архівах знаходяться наступні матеріали цих робіт: планшети, плани лісонасаджень, таксаційні описи.

З метою вдосконалення державного управління лісовим господарством України та подальшого розмежування функцій державного управління лісами з функціями господарської діяльності у відповідності до постанови КМ України від 26.05.2004 р. №679 (679-2004-п) державне лісгосподарське підприємство „Вінницяліс” ліквідоване, а на його базі створене Вінницьке обласне управління лісового господарства.

У зв'язку з утворенням Вінницького обласного управління лісового господарства та з метою приведення у відповідність Статуту і найменування підприємства до Господарського кодексу України і наказу Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва України від 29.06.2004 р. №792/9391 „Про затвердження вимог щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу”, згідно наказу Держлісгоспу України від 02.02.2005 р. №69 „Про перейменування Жмеринського держлісгоспу в новій редакції Статуту в ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО „ЖМЕРИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” (скорочена назва ДП „ЖМЕРИНСЬКИЙ ЛІСГОСП”), а згідно наказу Держкомлісгоспу України від 02.02.2005 № 75 Могилів-Подільський держлісгосп перейменовано у ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МОГИЛІВ-

ПОДІЛЬСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» (скорочена назва ДП «МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП») та згідно наказу Держкомлісгоспу від 22.01.2010 року №15 про реорганізацію ДП «ЯМПІЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП» шляхом приєднання до ДП «МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП» та на підставі розпорядження голови Вінницької обласної державної адміністрації від 02.04.2012 року №155 та наказу Вінницького ОУЛМГ від 02.04.2012 року №27 про передачу з Ямпільського лісництва 513,0 га в ДП «КРИЖОПІЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП» загальна площа лісгоспу становила 30969,4 га.

1.1.1. Адміністративно-організаційна структура та загальна площа

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони	Площа, га
Людовське: кв.127 вид.6	Жмеринський	4449,1
Копайгородське: кв.38 вид.19	Жмеринський	2400,6
Барське: м.Бар, кв.62 вид.1	Жмеринський	2902,9
Жмеринське: кв. 71 вид.3	Вінницький	843,2
	Жмеринський	2987,3
	Разом по лісництву	3830,5
Ялтушківське: с. Ялтушків, кв.49 вид.1	Жмеринський	1511,9
	Могилів-Подільський	932,4
	Разом по лісництву	2444,3
Ярошинське: с. Пеньківка кв.42 вид.3	Вінницький	151,0
	Жмеринський	2839,8
	Разом по лісництву	2990,8
Мурованокуриловецьке: кв.78 вид.3	Могилів-Подільський	4500,9
Котюжанське:кв.16 вид.16	Жмеринський	707,8
	Могилів-Подільський	2612,7
	Разом по лісництву	3320,5
Івашковецьке:кв.55 вид.20	Жмеринський	4747,2
Джуринське:кв.105 вид.1	Жмеринський	4097,3
	Тульчинський	881,1
	Разом по лісництву	4978,4
Моївське:кв.64 вид.16	Жмеринський	479,2
	Могилів-Подільський	3322,2
	Тульчинський	378,0
	Разом по лісництву	4179,4
Вендичанське:кв.2 вид.21	Могилів-Подільський	3004,4
Ямпільське:кв.1 вид.1	Могилів-Подільський	5113,7
Могилів-Подільське:кв.35 вид.1	Могилів-Подільський	2379,7
Усього по філії:		51242,4

продовження таблиці 1.1.1.

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони	Площа, га
в тому числі по адмінрайонах:		
Вінницький		994,2
Жмеринський		27123,1
Могилів-Подільський		21866,0
Тульчинський		1259,1

Клімат району розташування філії переважно помірно-континентальний з м'якою зимою та теплим літом і достатньою кількістю опадів, яких вистачає для успішного росту та розвитку лісової рослинності.

Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниця виміру	Значення	Дата
1.Температура повітря			
середньорічна	°С	+6,8	
абсолютна максимальна	°С	+37	
абсолютна мінімальна	°С	-33	
2.Кількість опадів за рік	мм	536	
3.Протяжність вегетаційного періоду	днів	161	
4.Останні заморозки весною			15 травня
5.Перші заморозки восени			18 вересня
6.Середня дата замерзання рік			20 грудня
7.Середня дата початку повені			10 березня
8.Сніжний покрив, товщина	см	18	
9. Глибина промерзання ґрунту	см	80	
10.Напрямок переважаючих вітрів за сезонами			
Зима		Пд-Сх	
Весна		Пд-Сх	
Літо		Зх	
Осінь		Пд-Сх	
11.Середня швидкість переважаючих вітрів за сезонами	м/с	3,4	
Зима	м/с	4,0	
Весна	м/с	3,5	
Літо	м/с	2,7	

Осінь	м/с	3,6	
12.Відносна вологість повітря	%	68	

Кліматичні фактори, які негативно впливають на ріст і розвиток деревної рослинності: нестійке (змінне) зволоження ґрунту, періодично повторювальні засухи, суховії, зливи, які повторюються через 5-10 років, пізні весняні і ранні осінні заморозки, а також безсніжні зимові періоди при наявності морозів. Однак, у зв'язку з рідкою повторюваністю таких факторів, їх негативний вплив незначний.

У цілому ж клімат лісорослинного району сприяє успішному росту багатьох деревних і чагарникових порід зокрема, дуба звичайного, ясена, берези, вільхи, липи, граба, клена, сосни, ялини, ліщини, глоду тощо. Підтвердженням цьому є наявність високопродуктивних насаджень згаданих деревних порід.

За лісорослинним районуванням територія розташування лісів філія «Жмеринське лісове господарство» відноситься до зони Західного лісостепу України. Ліси філії належать до типу широколистяних мішаних лісів.

Територія району розташування філії по характеру рельєфу представляє собою пагорбно-хвилястну рівнину із загальним поступовим ухилом на південний схід і розташована у водороздільних та приводороздільних просторах Дністровсько-Бугського міжріччя.

Абсолютні висоти досягають 368-382м над рівнем моря. Район характеризується типовим водноерозійним рельєфом, широких плато немає.

Ґрунти сформувалися, переважно, на четвертинних породах еолового (леси) та водяного (лесовидні суглинки) походження.

Сучасні алювіальні відклади утворилися виключно у заплавах рік. Делювіальні відклади залягають по днищах балок і ярів.

Особливості клімату та рельєфу, а також характеру ґрунтоутворювальних відкладів в умовах обумовили формування таких різновидів ґрунтів:

- а) дерново-підзолисті легкосуглинисті і супіщані;
- б) світло-сірі опідзолені;
- в) сірі лісові опідзолені;
- д) темно-сірі лісові опідзолені;
- е) чорноземи опідзолені

Усі перелічені ґрунтові різновиди являються ґрунтами високої родючості.

Територія філії розташована на водороздільному плато Дністровсько-Бугського міжріччя, по якому протікає р. Південний Буг та її притока – р. Рів, а також тут беруть початок ліві притоки р. Дністр – Мурафа, Мурашка, Немія, Лядова.

Рівень ґрунтових вод на території району коливається від 2 до 10м. За своєю вологістю більша частина ґрунтів відноситься до категорії свіжих. Процеси заболочення ґрунтів у держлігоспі відсутні.

Головне завдання підприємства - відтворення і збереження лісів для сучасних і майбутніх поколінь.

Діяльність підприємства базується на екологічно орієнтованих принципах ведення лісового господарства та лісокористування, а саме:

- збереження лісів високої природоохоронної цінності;
- збереження біотичного різноманіття;
- посилення водоохоронних, захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів;
- проведення рубок, які відповідають екології лісу та мінімізації негативного впливу на довкілля під час лісозаготівель;
- охорона лісів від пожеж, захист від шкідників та хвороб;
- невиснажливого, безперервного і постійного лісокористування.

Безперервне, невиснажливе і раціональне використання лісових ресурсів передбачає планомірне задоволення потреб виробництва і населення в деревині та іншій лісовій продукції, розширене відтворення, поліпшення породного складу і якості лісів, підвищення їх продуктивності, збереження біологічного різноманіття.

Загальна площа лісового фонду філії «Жмеринське лісове господарство» ДП «Ліси України» - 51242,4 га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю землі 47625,4 га (93 %), із яких 36826,3 га (77,3 %) штучно створені ліси (лісові культури).

Не вкриті лісовою рослинністю землі – 2483,2 га (4,8 %), це в основному не зімкнуті лісові культури 1193,8 га (2,3 %), лісові розсадники плантації – 113,6 га (0,3 %), зруби 165,4 га (0,3) , лісові шляхи та просіки – 701,3 га (1,4 %), галявини та біогалявини – 300,4 га (0,6 %). Таким чином загальна площа лісових земель становить 50108,6 га (97,8 %).

Нелісові землі – 1133,8 га (2,2 %) представлені в сільськогосподарськими угіддями (рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження) – 98,3 га (0,2 %), водами і болотами – 158,2 га (0,3%), садибами і спорудами – 64,0 га (0,1 %), трасами – 115,8 га (0,2 %) і іншими землями – 697,5 га (1,4 %).

Детальна характеристика лісового фонду філія та моніторинг основних показників в порівнянні з попереднім лісовпорядкуванням (2012 р.) приводяться в пункті 3.3 даного Звіту.

2. Критерії моніторингу лісогосподарської і іншої діяльності філії

Згідно вимог критеріїв стандарту за схемою FSC®, у відповідності з процедурою моніторингу філії «Жмеринське лісове господарство» щорічно проводить моніторинг лісогосподарської діяльності по наступних показниках:

- рубки формування і оздоровлення лісів;
- рубки головного користування;
- динаміка площ лісогосподарського призначення за їх категоріями, середньої зміни запасів деревини і інших таксаційних показників;
- лісовідновні заходи та застосування інтродуцентів;
- охорона і захист лісу;
- біотехнічні заходи;
- динаміка популяцій видів рослин і тварин;
- моніторинг ОЦЗ;
- інформація по соціальних наслідках господарської діяльності і впливу на довкілля;
- аналіз ефективності лісогосподарських заходів;

3. Результати моніторингу діяльності підприємства

3.1. Рубки формування та оздоровлення лісів

В 2023 році рубки формування та оздоровлення лісів були проведені на площі 2136 га. Обсяги рубок формування і оздоровлення лісів виконані в 2023 році приведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Обсяги рубок формування і оздоровлення лісів по їх видах

Вид рубки	2023 рік					
	План			Факт		
	Площа, га	Загальний запас м ³	в т.ч. ліквід, ділової	Площа, га	Загальний запас м ³	в т.ч. ліквід, ділової
1	2	3	4	5	6	7
Всього:	2001	44701	35885/2258	2136	50678	41396/2532
ОСВ	360	2737	-	361	3054	69
ПРЧ	200	2466	118	200	2556	381
ПРЖ	315	4780	4447/111	316	5799	5463/79
ПРХ	479	15100	13270/1350	479	17560	15538/1596
Разом РД	1354	25083	17835/1461	1356	28969	21451/1675
СРВ	605	19156	17630/797	758	21351	19608/857
СРС						
ІГР	30	328	298	2	18	17
ІнеГР	12	134	122	20	340	320

Примітка: види рубок скорочено:

РД – рубки догляду, ОСВ – освітлення, ПРЧ – прочищення, ПРЖ-проріджування, ПРХ – прохідні рубки, СРВ – санітарні рубки вибіркові, СРС-санітарні рубки суцільні, ІГР – інші господарські рубання.

В цілому загальний план проведення рубок формування і оздоровлення лісів в 2023 році по площі виконано на 107 %.

При запланованому до рубання загальному обсязі деревини 44,7 тис. м³ було фактично заготовлено 50,7 тис.м³ (113%).

Цілі проведення рубок формування та оздоровлення лісів досягнуті. Негативних наслідків від проведення рубок не виявлено.

Обсяги рубок формування та оздоровлення лісів і інші рубки плануються згідно матеріалів лісовпорядкування та натурального обстеження ділянок.

Середньорічні прямі витрати на проведення рубок формування та оздоровлення лісів в 2023 році становили 17261,1 тис. грн. Середні прямі витрати на заготівлю 1 м³ деревини від рубок формування та оздоровлення лісів і інших рубок склали 343 грн. Витрати коливаються в залежності від структури видів рубки та вартості робіт і матеріалів.

3.2 Рубки головного користування і загальний обсяг рубок по їх категоріях

Щорічні обсяги отриманої деревини в результаті проведення рубок головного користування знаходяться в межах розрахункової лісосіки.

Щорічна розрахункова лісосіка рубок головного користування в обсязі 65,08 тис. м³ ліквідної деревини, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 22.11.2012 р. № 602.

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів наступна:

рекреаційно-оздоровчі	13,11 тис.м ³
захисні ліси	2,36 тис.м ³
експлуатаційні ліси	49,61 тис.м ³

Заготівля деревини та її вивезення проводиться згідно з лісорубними квитками, які видаються Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства в межах розрахункової лісосіки (65,08 тис. м³). За 2023 рік розрахункова лісосіка освоєна на 57 %.

Рубки головного користування в 2023 році проведені на площі 121,4 га. Зрубано 65 ділянок. Середня площа ділянки – 1,9 га.

До початку проведення рубок проводиться обстеження лісосік і визначаються способи рубки і лісовідновлення, дається оцінка потенціального

впливу рубки на навколишнє природне середовище та передбачаються заходи по мінімізації негативного впливу рубки на довкілля. Результати заносяться в Акт оцінки потенційного впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Після рубки, при проведенні огляду місць заготівлі деревини, на кожній лісосіці проводиться обстеження за наслідками рубки і дається оцінка потенційних екологічних наслідків.

За результатами базового лісовпорядкування, на лісосіках минулого ревізійного періоду негативних наслідків, а саме: погіршення біорізноманіття та гідрологічних і ґрунтових умов, ерозія ґрунту, забруднення ґрунту і води виробничими відходами та побутовим сміттям тощо, не виявлено.

3.3. Стан та динаміка лісового фонду

Динаміка змін в лісовому фонді філії приводиться у порівнянні з попереднім лісовпорядкуванням (2012 р.).

Таблиця 3

Динаміка розподілу площ лісового фонду за категоріями лісових ділянок

Показники	За даними лісовпорядкування		Різниця		
	на 01.01.2012 р.	на 01.01.2022 р.	+	-	%
1	2	3	4	5	6
Загальна площа земель лісогосподарського призначення, га	49573,7	51242,4	1668,7		3,4
Лісові ділянки	48338,1	50108,6	1770,5		3,7
В т.ч. вкриті лісовою рослинністю	45602,1	47625,4	2023,3		4,4
із них лісові культури	34401	36826,3	2425,3		7,1
незімкнуті лісові культури	1471,6	1193,8		277,8	18,9
лісові розсадники, плантації	126,3	113,6		12,7	10,1
Не вкриті лісовою рослинністю ділянки	2736	2483,2		252,8	9,2
із них : зруби	202,5	165,4		37,1	18,3
галявини, пустирі	89	118,4	29,4		33
лісові шляхи, просіки	642,7	701,3	58,6		9,1
Нелісові землі	1235,6	1133,8		101,8	8,2
В т.ч. рілля	186,2	91,9		94,3	50,6
сіножаті	34,8	6		28,8	82,8
пасовища	2,8			2,8	100
багаторічні насадження	5,6	0,4		5,2	92,9
води	45,4	43,3		2,1	4,6

болота	123,3	114,9		8,4	6,8
садиби, споруди	72,7	64		8,7	12
траси	79,1	115,8	36,7		46,4
інші нелісові землі	685,7	697,5	11,8		1,7

Динаміка поділу площ насаджень за панівними породами

Порода	Площа станом на 01.01.2012 р.	Площа станом на 01.01.2022 р	Зміна
Сосна кримська	2147,1	2084,5	-62,6
Сосна звичайна	1153,9	1101,1	-52,8
Ялина європейська	397,8	126,6	-271,2
Модрина європейська	19,7	32,2	+12,5
Дуб червоний	3141,2	3779,9	+638,7
Дуб звичайний	30397,6	31336,6	+939
Бук лісовий	40,5	43,3	+2,8
Граб звичайний	2357,4	2288,8	-68,6
Ясен зелений	10,5	37,2	+26,7
Ясен звичайний	2570,9	2685,8	+114,9
Клен гостролистий	172,4	224	+51,6
Явір	97,9	109,3	+11,4
Клен ясенolistий	56	86,2	+30,2
Берест	38,2	37	-1,2
Біла акація	2162,5	2745,3	+582,8
Береза повисла	175,4	82,4	-93
Осика	61,1	71,6	+10,5
Вільха чорна	125,1	154,2	+29,1
Липа дрібнолиста	116,8	153,8	+37
Тополя бальзамічна	1	1,1	+0,1
Тополя канадська	38,5	39,2	+0,7
Верба біла	48,5	93,1	+44,6
Верба ламка	13,5	21,2	+7,7
Бархат амурський	3	1,1	-1,9
Груша звичайна	0,5	3,5	+3
Каштан їстівний	0,1	0,1	
Гірко каштан звичайний	6,3	8,2	+1,9
Горіх грецький	43	32,9	-10,1
Горіх чорний	85,9	133,3	+47,4
Усього	45602,1	47625,4	+2023,3

Загальний запас насаджень 10608,44 тис.м³.

Середня зміна запасу деревостанів 165,79 тис.м³.

Середній склад насаджень 6Дз2Гз1Дчр1Яз.

Середній запас деревини на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель становить 223 м³.

Запас на 1 га. стиглих і перестійних насаджень 246 м³.

Середня зміна запасу на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель становить 3,4 м³.

Середній вік насаджень 65 років.

Середній клас бонітету вкритих лісовою рослинністю земель 1,3

Середня повнота 0,7.

3.4. Лісовідновні заходи. Застосування інтродуцентів

Середня щорічна площа фонду лісовідновлення 160 га. Представлена зрубамі минулого і частково поточного років.

Головний спосіб лісовідновлення є створення лісових культур посадкою і посівом лісу.

Таблиця 6

Обсяги основних робіт з лісовідновлення за 2023 рік

п/п	Вид робіт	Обсяги робіт	
		2023 рік	
		план	факт
1	Підготовка ґрунту під лісові культури, га	179,4	188,6
	Створення лісових культур: посадкою, га	167,4	167,4
	посівом, га	27,1	27,1
	Разом створено лісових культур, га	194,5	194,5
	Доповнення лісових культур та ввід, га	258,8	262,6
	Догляд за лісовими культурами, га	2580,8	2580,8
	Заготівля лісового насіння, кг	9678	12086
	в т.ч. дуб	9600	10000
	Вирощування садивного	4	5,9

	матеріалу, га		
	Вирощено стандартних сіянців, млн. шт	2,37	2,39

Прямі витрати на лісокультурні роботи в 2023 р. році склали 8334,5 т. грн

Витрати на створення 1 га лісових культур становлять 10200 грн.

Дані таблиці 6 свідчать про те, що цілі по виконанню обсягів лісовідновлення досягнуті. Планові завдання по всіх показниках виконані.

В лісові культури впроваджуються породи інтродуценти такі як модрина європейська, дуб червоний, горіх чорний, дугласія, карія пекан та інші.

Використання інтродуцентів, створених в минулому, по результатах спостережень і таксаційної характеристики деревостанів, в основному, не приводить до негативних лісівничо-екологічних наслідків.

3.5. Охорона і захист лісу

Ступінь пожежної небезпеки території підприємства за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду», розробленою інститутом «Укрдерждіпроліс».

Територія характеризується відносно не високим (2,85) класом пожежної небезпеки, що зумовлено переважаючою питомою вагою вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок насаджень листяних порід, а також порівняно помірно відвідуванням лісу населенням.

Територія філії за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними, віднесена до наземної зони охорони лісів.

Таблиця 7

Обсяги заходів по охороні і захисту лісу від пожеж

Назва робіт	од. вим.	2023 рік		Середньорічні (2015-2020)	
		План	Факт	План	Факт
Влаштування мінералізованих смуг	км	15	15	15	15
Догляд за мінералізованими смугами	км	45	45	45	45

Всього використано в 2023 році коштів на охорону лісу від пожеж 1444,7 тис.грн.

Згідно плану про підготовку до пожежо-небезпечного періоду шлагбаумами та канавами перекрито 136 заїздів в ліс. Встановлено 87 одиниць наглядної агітації (знаки, аншлаги і плакати) . Проведено 50 лекцій і бесід , 1 виступ у ЗМІ на пожежну тематику. Силами лісової охорони проводились рейди по виявленню порушників правил пожежної безпеки в лісах. Проведено 81 рейд .

Щорічно складаються і затверджуються Мобілізаційний план по філії «Жмеринське лісове господарство».

Погоджена та затверджена інструкція про взаємодію з підрозділами МНС під час гасіння лісових пожеж.

В кожному лісництві є пункт зберігання пожежного інвентарю.

Для виявлення і гасіння пожеж постійно задіяно 115 чоловіки державної лісової охорони. Для цих цілей використовуються: мотопомпи – 8 шт, тракторні причіпні ємкості – 11 шт, плуги ПКЛ-70 - 14шт, лісопожежних модулів-11 шт., колісних тракторів -14 шт. та ряд інших приладів, обладнання та інструментів.

Чергування в конторі філії і в конторах лісництв здійснюється на протязі світлового дня.

За останні 5 років по філії лісових пожеж не виявлено.

Завдяки проведенню профілактичних заходів по збереженню лісів від пожеж, кількість порушників за останні роки значно скоротилась.

Таблиця 8

Заходи профілактики і боротьби зі шкідниками та хворобами лісу.

Назва робіт	Одиниця виміру	2023 рік	
		план	факт
Лісопатологічне обстеження	га	13710	13785
Біологічні міри Боротьби зі шкідниками лісу	га	324	327

Обсяги заходів профілактики і боротьби зі шкідниками та хворобами лісу на протязі останніх років залишаються стабільними. Планові завдання виконуються.

Хімічні заходи боротьби зі шкідниками лісу не використовуються.

Лісовою охороною підприємства в 2023 році було організовано виготовлення і розвішування штучних гніздівель для птахів, в кількості 1014 шт.

3.6. Відомості про мисливські господарства та біотехнічні заходи

Мисливські угіддя філії «Жмеринське лісове господарство» станом на 31.12.2023 року розташовані на території Жмеринського, Могилів-Подільського, Вінницького районів, і Тульчинського районів Вінницької області. Загальна площа мисливських угідь складає 38908,5 га. До складу мисливських угідь входять території Жмеринського, Барського, Людовського, Копайгородського, Ялтушківського, Ярошинського, Джуринського, Моївського, Ямпільського, Могилів-Подільського, Мурованокуріловецького, Котюжанського, Івашковецького, Вендичанського лісництв.

Мисливські угіддя надані в користування таким користувачам, як Вінницька гарнізонна організація військово-мисливського товариства ЗСУ - 309 га, Жмеринська районна організація УТМР - 502 га, Барська районна організація УТМР - 1493 га, Шаргородська районна організація УТМР - 141 га, Мурованокуріловецька районна організація УТМР - 4133 га, Могилів-Подільська районна організація УТМР - 1922 га, Ямпільська районна організація УТМР - 458 га, «Вінницяоблагроліс» - 347 га. Всього надано в оренду - 9305 га.

Мисливські угіддя взяті в оренду -- «Вінницяоблагроліс» - 686 га.

Середня фактична чисельність мисливських тварин на 1 тис. га загальної площі в порівнянні з оптимальною становить:

- кабан - 4,7 при оптимальній - 4,5
- козуля - 21,4 при оптимальній - 19,0
- заєць-русак 24,1 при оптимальній - 20,0
- лисиця 1,8 при оптимальній - 1,0
- куниця 4,2 при оптимальній - 3,0

Фактична чисельність більша від оптимальної.

Збільшенню поголів'я мисливських тварин сприяють проведені біотехнічні заходи та створені споруди. На біотехнічні заходи використано 196,7 т.грн.

На території Жмеринського лісництва в ур. «Леляко-могилівська дача» знаходиться вольєр для напів вільного утримання мисливських тварин загальною площею 51,4 га в якому знаходяться:

Лань європейська в кількості - 11 штук.

Муфлон в кількості - 8 штук.

На території Івашковецького лісництва в ур. «Сабаринська дача» знаходиться вольєр для напіввільного утримання мисливських тварин загальною площею 90,0 га в якому знаходяться:

Олень плямистий в кількості - 16 штук.

Муфлон в кількості - 4 штук.

Кабан в кількості - 7 штук.

3.7. Динаміка популяцій видів рослин і тварин

Загальний моніторинг динаміки популяцій видів рослин та тварин проводиться спеціалістами філії і консультантами в межах виділених ключових біотопів та спостереження за ними, а також візуального спостереження лісової охорони з опитуванням місцевого населення. Динаміка популяцій мисливських тварин наведена в попередньому розділі.

Згідно загального моніторингу динаміка популяцій видів рослин і тварин на даному етапі наближена до природної.

3.8. Динаміка чисельності видів, взятих під охорону

На території філії найхарактерніші виявлені види фауни і флори, які охороняються, а саме:

- представники фауни: лось європейський, , куниця лісова;
- представники флори: підсніжник звичайний, коручка лісова, лілія лісова, цибуля медвежа (черемша).

З детальним списком можна ознайомитися на сайті філії:

Місця знаходження ділянок, що охороняються, нанесені на карті –схеми лісів в розрізі ділянок ОЦЗ. На даних ділянках рубки головного користування не проводяться, або проводяться з дотриманням спеціальних умов.

3.9. Площі лісів високої природоохоронної цінності що охороняються

На території філії «Жмеринське лісове господарство » виділені і охороняються ліси ОЦЗ.

Таблиця 9
Площі ОЦЗ

Тип ОЦЗ	Площа, га 2023 р.	Режим лісокористування
ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.	3529,5	Обмежений режим лісокористування
ОЦЗ 2 – Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях і містять життєздатні популяції		Обмежений режим лісокористування

переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх		
ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.	1045,8 (без визначення розміру локалітету)	Обмежений режим лісокористування
ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.	3034,4	Обмежений режим лісокористування
ОЦЗ 5 – Потреби громади. Ділянки таресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.	-	Обмежений режим лісокористування
ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.	90,8	Обмежений режим лісокористування

При і моніторингу у 2024 році будуть уточнені типи ОЦЗ і додатково при потребі складені відомості репрезентативних ділянок лісових екосистем та ділянок соціально значимих для місцевих громад.

Окрім ОЦЗ, філія в процесі планування, відводу та таксації лісосік виділяє наступні ключові біотопи (ділянки з наявністю об'єктів, які мають природоохоронне значення) і ключові об'єкти (окремі дерева і групи дерев, які представляють цінність для збереження біорізноманіття):

Ключові біотопи:

- Великі валуни
- Околиці водойм, боліт і болота з рідким лісом; інші відкриті та напіввідкриті ділянки (прогалини, суходільні луки)
- Ділянки лісу вздовж постійних водотоків, джерел, місця витоку ґрунтових вод.

Ключові елементи біорізноманіття:

1. Мертва деревина:

Мертва деревина;
Вітростійкі дерева;
Стійкий сухостій;
Високі пеньки природного походження.
Повалені дерева (виворотні);
Дерева, діаметр або вік яких значно більше середнього для даної породи в даному деревостані (старовікові)
Дерева з великою кроною
Плодові дерева, які зустрічаються в даному насадженні.
Червонокнижні дерева
Дерева-насінники
Дерева біля мурашників

3.10. Інформація по соціальних наслідках господарської діяльності і впливу на довкілля

Район розташування філії відноситься до числа сільськогосподарських районів області. Основним напрямками сільськогосподарського виробництва є вирощування зернових, соняшнику, цукрових буряків. Крім цього добре розвинуте тваринництво, в основному в приватному секторі.

Також район розташування філії характеризується добре розвинутою мережею шляхів транспорту.

Лісове господарство в економіці району розташування займає достатньо важливе місце. Основні напрями його розвитку це підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу лісових насаджень, покращення природоохоронних функцій лісів, збереження їх біорізноманіття, підвищення стійкості екосистем до впливу негативних факторів середовища, розширення застосування методів раціонального використання лісових ресурсів.

Станом на 01.01.2024 року загальна чисельність працівників на підприємстві становить 266 , із них 228 чоловіків і 38 жінки. Мають професійно-технічну освіту 40%, середню технічну 25 %, вищу освіту 33 % працівників.

В якості соціального пакета філія «Жмеринське лісове господарство» надає своїм працівникам матеріальну допомогу; застосовує системи преміювання; частково компенсує санаторно-курортне лікування працівників, купує новорічні подарунки для дітей працівників, подарунки жінкам до березневих свят тощо. Періодично за рахунок підприємства працівники проходять медичний огляд.

Таблиця 11

Соціальні характеристики працівників підприємства по статі, віку, освіті та рух кадрів

Характеристика працівників	Станом на 01.01.2024 року
Стать	
Жінки	38
Чоловіки	228
Разом:	266
Вік	
до 35 років	49
36-55 років	163
55-65 років	54
66 і більше	0
Освіта	
Загальна середня	15
Професійно-технічна	86
Середня технічна	123
Вища	42

Філія у своїй діяльності керується такими соціальними принципами:

- лісове господарство має працювати як в інтересах працівників філії, так і місцевого населення;

- лісове господарство має забезпечувати соціальні гарантії і вимоги як на даний час, так і в майбутньому.

За 2023 рік філія сплатила податків до бюджетів всіх рівнів та зборів до державних цільових фондів 42729 тис. грн., в тому числі до місцевих бюджетів 17641,3 тис. грн.

Філія забезпечує паливними дровами жителів населених пунктів і школи, де відсутня магістральна мережа газопостачання.

Екологічні і соціальні наслідки проведених в 2023 році лісогосподарських заходів оцінюються, як несуттєві. Тобто негативний вплив на довкілля незначний, про що свідчать матеріали натурального обстеження (Акти ОВНС, акти огляду місць заготівлі деревини, матеріали інвентаризації лісових культур).

В 2023 році знеособлена вартість заготівлі 1 м³ деревини становить 1959 грн.

Рубки формування і оздоровлення лісів, за винятком прохідних і санітарних рубок, збиткові.

Обсяги загальних витрат підприємства на ведення лісового господарства

Показники	Роки(га)	Обсяг витрат, тис. грн., в т.ч. в середньому:	
		Всього	на 1 тис. га лісових земель
1	2	3	5
1. Загальні витрати:	2023	154571,9	3020
	Середньорічні (2019-2023)	102226	1995

Загальні витрати на ведення лісового господарства в 2023 році по відношенню до середньорічних (2019-2023 роки) в цілому збільшились на 151%.

4. Моніторинг ОЦЗ

Заходи проведені в лісах ОЦЗ

Тип ОЦЗ	Площа, га 2023 р.	Результати моніторингу за 2023 рік
ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.	3529,5	Заходи не проводилися, стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний.
ОЦЗ 2 – Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях і містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх	-	-
ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.	1045,8 (без визначення розміру локалітету)	Стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний. Проведена робота з зацікавленими сторонами по виділенню нових локалітетів.
ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.	3034,4	Стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний. Проведені

		заходи РФОЛ.
ОЦЗ 5 – Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.	-	Обмежений режим лісокористування
ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.	90,8	Стан виділених ділянок – без змін, характеризується як задовільний. Проведені заходи з облаштування.

В 2024 році планується робота з виділення лісів ОЦЗ робочими групами у складі відповідальних філії та зацікавлених сторін.